

Euroopa Liit ja naabrid

Mitmed Euroopa Liidu naabrid on potentsiaalsed liikmed, neist osad on juba huvi tundnud liitumise vastu ning teinud esimesed sammud liitumise suunas, neist selle peatüki all juttu ei tule. Euroopa Liidu suhted teiste naabritega jagunevad laias laastus kaheks: ida ja lõuna. Mõlemaid mõjutab Naabruspoliitika, millel on kolm alagrupeeriingut: idapartnerlus, Vahemere koostöö ja Musta mere sünergia. Kõik kolm on lähedalt seotud ka Euroopa Liidu siseste regionaalse koostöö projektidega.

Idapartnerlus iseloomustab väga hästi idapiiril toimuvat. Alguse saanud 2009. aastal, võtab see kokku suhted erinevate Euroopast itta jäävate riikidega. Idapartnerluses ei osale Venemaa, sest ta on selleks enda sõnul liiga suur ning tõenäoliselt on see ka õige. See ei takista teda mõjutamast teisi, kes osalevad. Idapartnerluses osaleb kuus naabrit või muidu lähedast riiki: Moldova, Valgevene, Ukraina, Armeenia, Gruusia ja Aserbaidžaan. Kõik on rohkem või vähem Venemaaga seotud ning nende huvi Euroopa Liidu vastu on samuti erinev. Gruusia on näidanud üles huvi Euroopa Liiduga paremini läbi saada, enamus teistest on samuti pigem positiivsetes suhetes. Kõige keerulisem on olnud Valgevenega, kes soovib minna oma teed ning olla lähemal Venemaale. Euroopa Liit omalt poolt on samuti toetanud mõningaid riike rohkem kui teisi, taas Gruusia ja teised Kaukaasia riigid kui positiivsemad näited ning Valgevene kui keerulisem riik.

Vahemeri on sarnaselt Läänemerele saastunud, potentsiaalne oht ning ümbritsetud erinevatest riikidest. ELi esindavad muuhulgas Prantsusmaa ja Itaalia, kes sooviks koostööd suurendada (eelkõige Prantsusmaa) ning selle üks vahend ongi olnud Naabruspoliitika Vahemere osa. Varasemalt Barcelona protsessi nime kandnud poliitika on seotud kõigi Vahemere ääres olevate riikidega, aktiivselt osalevad EL liikmed, (peaaegu) kandidaadid ning näiteks Egiptus, Alžeeria, Iisrael, Liibanon, Jordaania, Maroko, Palestiina, Tuneesia, Süüria ja Liibüa. Taas on erinevate riikide suhtumine erinev, kuid regioonis on ka üks suur probleem. Mitmed osalejad ei tunnista ühe riigi, Iisraeli eksistentsi. See takistab koostöö arengut ning laias laastus pole ei regiooni parendamise ega mere puhastamiseks palju suudetud ära teha.

Must meri puudutab Euroopa Liitu vaid läbi kahe riigi, Bulgaaria ja Rumeenia. Siiski on see oluline ning EL osaleb piirkonna koostöös. Koostöös teiste piirnevate riikidega, kellest osad on ka partnerluse liikmed (Ukraina, Gruusia jne) on üritatud uut regionaalse koostöö projekti käima panna, kahjuks väga suuri edusamme siiani ei ole olnud.

Naabruspoliitikast rääkides ei tasu unustada selle põhilist eesmärki ning ka kriitikat. Poliitika laiem eesmärk Euroopa Liidu sõnul on parem koostöö naabritega, stabiilsus ja edu. Selle nimel on tehtud naabritele ka mitmeid ettekirjutusi ning mõjutatud neid läbi viima muudatusi, kasutades selleks toetusi ning muid finantsvahendeid. Poliitika kriitikute sõnul on tegemist lihtsalt Euroopa Liidu sooviga naabreid muuta endale sobivaks ning laiendada oma mõjujõudu piirkonnas. Võimalik, et mõlemad käsitlused on samaaegselt tõesed.